

It-traduzzjoni ta' din il-paġna giet iġġenerata minn traduzzjoni awtomatika [\[Link\]](#).

It-traduzzjonijiet awtomatiċi jista' jkun fihom żbalji li potenzjalment inaqqsu ċ-ċarezza u l-preċiżjoni; l-Ombudsman ma jaċċetta l-ebda responsabbiltà għal kwalunkwe diskrepanza. Għall-aktar informazzjoni affidabbli u ċertezza legali, jekk jogħġbok irreferi għall-verżjoni tas-sors fuq Ingliż annessa hawn fuq. Għal aktar informazzjoni, jekk jogħġbok ikkonsulta l-politika tagħna dwar il-lingwa u t-traduzzjoni [\[Link\]](#).

Deċiżjoni fil-każ 369/2018/JAP dwar kif il-Kummissjoni Ewropea ttrattat ilment ta' ksur kontra l-Italja fir-rigward tad-Direttiva dwar l-Ugwaljanza Razzjali u l-kundizzjonijiet tal-akkomodazzjoni tan-nies Romani

Deċiżjoni

Każ 369/2018/JAP - Miftuħa fil- 20/03/2018 - Deċiżjoni fil- 13/09/2019 - Instituzzjoni konċernata Il-Kummissjoni Ewropea (Ma nstabet l-ebda amministrazzjoni ħażina) |

Il-każ kien jikkonċerna kif il-Kummissjoni Ewropea ttrattat ilment dwar il-ksur possibbli tal-Italja tad-Direttiva dwar l-Ugwaljanza Razzjali u l-kundizzjonijiet tal-akkomodazzjoni tan-nies Romani.

Il-imentatur, Amnesty International, ressaq il-kwistjoni quddiem il-Kummissjoni fl-2012.

Il-Kummissjoni sussegwentement fetthet proċedura fuq inizjattiva proprja "EU Pilot" biex tinvestiga l-kwistjoni.

Wara kważi sitt snin, il-Kummissjoni kienet għadha ma ħaditx deċiżjoni dwar jekk għandhiex tniedi proċedimenti ta' ksur formali kontra l-Italja jew le. Ma kienx sodisfatt b'dan id-dewmien, l-imentatur irrikorra għand l-Ombudsman.

Il-fatt li dan il-każ jikkonċerna ksur serju possibbli tad-drittijiet fundamentali ta' minoranza etnika fi Stat Membru tal-UE jagħmilha partikolarment importanti li l-Kummissjoni titqies li tiegħu azzjoni.

l-Ombudsman jirrikonoxxi l-komplessità tal-każ u l-isforzi tal-Kummissjoni biex tikseb l-evidenza meħtieġa biex tiddetermina jekk il-liġi tal-UE hijiex qed tinkiser. l-Ombudsman japprezza wkoll li aktar milli tagħlaq il-każ meta l-liġi Taljana rilevanti giet annullata, il-Kummissjoni għażlet li tkompli bl-investigazzjoni tagħha billi tkompli tissorvelja s-sitwazzjoni. Dak li huwa importanti, fl-aħħar mill-aħħar, huwa li l-azzjoni magħżula mill-Kummissjoni hija l-aktar effettiva biex tiżgura li l-liġi tal-UE tiġi rispettata.

Wara li spezzjona l-fajl tal-Kummissjoni, l-Ombudsman ma identifikax la negligenza u lanqas

posponimenti bla bażi fit-trattament amministrattiv tal-każ. Bħala tali, ma ssib l-ebda amministrazzjoni ħażina. Madankollu, l-Ombudsman issa jistieden lill-Kummissjoni, bħala kwistjoni ta' urġenza, biex tfittex li tiffinalizza l-għbir ta' informazzjoni tagħha f'dan il-każ u biex tikkunsidra l-għażliet kollha għad-dispożizzjoni tagħha. Għal dan l-għan, l-Ombudsman jittlob lill-Kummissjoni biex fi żmien tliet xhur tinformaha bil-passi li jmiss li ħadet dwar il-każ ta' ksur.

Il-fatti li wasslu għall-ilment

1. F'Lulju 2012, l-ilmentatur, Amnesty International, ikkuntattja lill-Kummissjoni Ewropea biex jiġbed l-attenzjoni għal dak li qieset bħala ksur tal-liġi tal-UE mill-Italja. [1] L-ilmentatur argumenta li l-awtoritajiet Taljani kienu qed jiddiskriminaw kontra r-Romani f'termini ta' aċċess għall-akkomodazzjoni soċjali u l-kundizzjonijiet tal-akkomodazzjoni. L-ilmentatur sostna li dan jista' jkun bi ksur tad-Direttiva dwar l-Ugwaljanza Razzjali [2]. Fost il-problemi identifikati fir-rapporti mill-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili (OSĊ) kien hemm is-segregazzjoni tal-persuni Romani f'kampijiet f'postijiet remoti, b'kundizzjonijiet ta' għajxien ħżiena u faċilitajiet insuffiċjenti; diskriminazzjoni kontra l-familji Romani fir-rigward tal-aċċess għall-akkomodazzjoni soċjali; u l-iżgumbramenti furzati ripetittivi.

2. Il-Kummissjoni wiegħbet li kienet qed teżamina l-ittra tal-ilmentatur, kif ukoll rapporti minn organizzazzjonijiet oħra dwar l-istess kwistjoni. Il-Kummissjoni fethet proċedura fuq inizzjattiva proprja "EU Pilot" [3] dwar il-kwistjoni f'Settembru 2012.

3. Matul l-2012 u l-2013, il-Kummissjoni kienet f'kuntatt mal-awtoritajiet Taljani biex tikseb informazzjoni. Fl-2014, il-Kummissjoni organizzat missjoni fuq il-post fl-Italja u ddiskutiet is-sitwazzjoni mal-"punt ta' kuntatt nazzjonali tar-Rom" [4]. Il-Kummissjoni kellha aktar kuntatt mal-awtoritajiet Taljani fl-2015 u l-2016.

4. Fl-2016, l-ilmentatur, flimkien ma' organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili oħra, stieden lill-Kummissjoni biex tniedi proċedimenti ta' ksur formali kontra l-Italja. Għalkemm il-Kummissjoni sadanittant kienet ħolqot fajl formali ta' ksur għall-każ [5], hija wiegħbet li kienet qed tirrifletti dwar l-azzjoni ta' segwitu xierqa. Il-Kummissjoni żiedet li l-komplessità legali u fattwali tal-każ kienet tfisser li dan kien jeħtieġ analiżi bir-reqqa.

5. Fl-2017, l-ilmentatur kiteb lill-Kummissjoni biex jittlob informazzjoni dwar is-sitwazzjoni attwali, u jemmen li d-dewmien mhuwiex ġustifikat. Il-Kummissjoni wiegħbet li kienet għadha qed tevalwa l-possibbiltà li tiftaħ proċedimenti formali ta' ksur.

6. Fi Frar 2018, ma kienx sodisfatt bid-dewmien, l-ilmentatur irrikorra għand l-Ombudsman. Huwa argumenta li l-Kummissjoni kienet naqset milli ttipprovdi raġunijiet speċifiċi u validi għad-dewmien. Fil-fehma tagħha, minħabba l-ksur serju, sistemiku u kontinwu tad-drittijiet fundamentali kontra l-komunità tar-Rom, il-Kummissjoni għandha tniedi proċedimenti ta' ksur formali kontra l-Italja mingħajr aktar dewmien.

I-inkjesta

7. L-Ombudsman fetaħ investigazzjoni dwar id-dewmien mill-Kummissjoni fit-trattament tagħha ta' dan il-fajl ta' ksur.

8. Matul l-investigazzjoni, it-tim tal-investigazzjoni tal-Ombudsman spezzjona l-fajl tal-Kummissjoni dwar il-każ. L-Ombudsman irċieva wkoll it-tweġiba tal-Kummissjoni dwar dan il-iment u l-kummenti sussegwenti tal-ilmentatur.

Argumenti ppreżentati lill-Ombudsman

9. Fil-kuntest tal-laqqgħa ta' spezzjoni u fit-tweġiba tagħha lill-Ombudsman, **il-Kummissjoni** argumentat li l-każ probabbilment kien wieħed mill-aktar fajls ta' ksur kumplessi li qatt kienet ittrattat. Kien hemm għadd ta' raġunijiet għal dan:

— Inizjalment, ma kienx hemm biżżejjed informazzjoni disponibbli dwar is-sitwazzjoni biex il-Kummissjoni tagħmel każ konkret [6] .

— L-akkomodazzjoni għall-persuni Romani hija rregolata fil-livell reġjonali (u mhux nazzjonali) fl-Italja, li għamilha aktar ikkumplikata u tiegħu aktar ħin biex il-Kummissjoni twettaq analiżi dettaljata tal-kwistjoni.

— Il-liġi Taljana rilevanti (id-Digriet Nomad) [7] tħassret f'Mejju 2013, iżda t-tħassir ma solviex il-problema. Dan gie kkonfermat ukoll mill-missjonijiet fuq il-post tal-Kummissjoni fl-Italja, li ppermettewha tikseb informazzjoni aktar dettaljata dwar l-aspetti prattiċi tas-sitwazzjoni. Il-Kummissjoni indikat li setgħet għalqet il-proċedura EU Pilot wara li d-Digriet Nomad gie ddikjarat illegali, iżda minflok għażlet li tissorvelja s-sitwazzjoni mill-qrib.

— Ma hemm l-ebda ġurisprudenza tal-UE dwar il-kwistjoni.

— Il-kwistjoni tikkonċerna “ *mira li tiċċaqlaq f'kuntest frammentat ħafna* ”. Is-sitwazzjoni kienet qed tevolvi b'mod kostanti, b'kampijiet li jakkomodaw lill-persuni Romani li jagħlu u jifflu, u l-awtoritajiet urbani u reġjonali jbiddu l-politiki tagħhom. Għalhekk, kien meħtieġ ġbir regolari ta' informazzjoni aġġornata.

10. Il-Kummissjoni ddikjarat ukoll li kienet bdiet l-investigazzjoni tagħha dwar il-kwistjoni qabel ma giet ikkuntattjata mill-ilmentatur. Bħala tali, Amnesty International ma kellhiex l-istatus formali ta' ilmentatur skont il-proċedura EU Pilot. Madankollu, il-Kummissjoni zammetha regolarment informata dwar il-progress tal-każ.

11. Bi tweġiba għal talba mill-Ombudsman għal skeda ta' żmien dettaljata għal azzjoni f'dan il-każ, il-Kummissjoni oċarat li ppjanat li tiġbor informazzjoni aġġornata dwar is-sitwazzjoni fir-reġjuni differenti fl-Italja billi:

(I) jiltaqa' mal-Kummissarju Għoli tan-Nazzjonijiet Uniti għad-Drittijiet tal-Bniedem (OHCHR) u mat-tim tal-inklużjoni tar-Rom tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew;

(II) l-analiżi tal-kontenut tar-risposta li kienet irċeviet mill-Uffiċċju Nazzjonali Taljan Kontra d-Diskriminazzjoni Razzjali (UNAR);

(III) jiddiskuti l-kwistjoni mar-rappreżentanza tal-Kummissjoni f'Ruma;

(IV) tikkuntattja lis-sħab tagħha fuq il-post, netwerk ta' esperti legali, u l-awtoritajiet Taljani; u

(V) *potenzjalment* twettaq missjoni oħra ta' gbir ta' informazzjoni fl-Italja.

12. Il-Kummissjoni qalet li, abbażi tal-informazzjoni li tiġbor, hija tiddeċiedi jekk tniedix proċeduri formali ta' ksur, tagħlaq il-każ, jew tkompli timmonitorja s-sitwazzjoni.

13. Fil-kummenti tiegħu, **I-ilmentatur** sostna li l-Italja kompliet tikser id-Direttiva dwar l-Ugwaljanza Razzjali, minkejja d-djalogu bejn il-Kummissjoni u l-awtoritajiet Taljani. Fil-fehma tiegħu, l-awtoritajiet Taljani komplew sistematikament iċaħħdu lill-poplu Romani minn kundizzjonijiet adegwati ta' akkomodazzjoni għal raġunijiet diskriminatorji. [8] Fil-fehma tal-ilmentatur, l-urġenza tas-sitwazzjoni talbet għal azzjoni rapida u effettiva mill-Kummissjoni biex tiġi żgurata l-applikazzjoni sħiħa u korretta tad-Direttiva dwar l-Ugwaljanza Razzjali.

14. L-ilmentatur innota li, skont il-linji gwida tal-Kummissjoni [9], għandu jiddeċiedi jekk jiftaħx proċedimenti ta' ksur jew jekk jagħlaqx investigazzjoni fi żmien sena. Fil-fehma tal-ilmentatur, ma kienx raġonevoli li l-Kummissjoni tkun ħadet kważi sitt snin f'dan il-każ. Huwa nnota li l-każ kien partikolarment serju peress li kellu x'jaqsam ma' ksur sistemiku u kontinwu tad-drittijiet fundamentali minn Stat Membru tal-UE.

15. L-ilmentatur ikkontesta wkoll l-argument tal-Kummissjoni dwar il-kumplessità tas-sitwazzjoni. Huwa argumenta li l-NGOs b'riżorsi limitati kienu kapaċi jżommu ħarsa ġenerali tas-sitwazzjoni matul is-snin. Hija argumentat li n-nuqqas tal-awtoritajiet Taljani li jipprovdu informazzjoni suffiċjenti għandu jkun raġuni biex jinfetħu proċedimenti ta' ksur, aktar milli ostaklu.

16. FI- aħħar nett, l-ilmentatur laqa' l-pjan tal-Kummissjoni li tiġbor aktar informazzjoni aġġornata, iżda argumenta li kienet meħtieġa azzjoni rapida. F'dan il-kuntest, huwa indika li, f'Lulju 2019, il-Kumitat Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, korp tal-Kunsill tal-Ewropa, talab li l-Italja tiegħu miżuri immedjati biex tiggarantixxi d-drittijiet tal-akkomodazzjoni tar-Rom, bil - ħsieb li *"jitneħħa r-riskju ta' ħsara serja u irreparabbli għall-persuni li jkunu ġew żgumbrati"* [10]. Dan juri li s-sitwazzjoni fl-Italja ma tġibitx.

Il-valutazzjoni tal-Ombudsman

17. Huwa l-kompitu tal-Kummissjoni, bħala l-gwardjan tat-Trattati, li tiżgura li d-dritt tal-UE jiġi

rispettat fi ħdan l-Unjoni. Il-proċedura ta' ksur hija mekkaniżmu biex jiġi żgurat li l-Istati Membri jingiebu f'konformità mal-liġi tal-UE. Il-Kummissjoni tibda proċedimenti ta' ksur jew bħala tweġiba għal ilment jew fuq inizjattiva tagħha stess.

18. L-ilmenti huma importanti għall-Kummissjoni peress li jgħinuha ssib nuqqasijiet possibbli fl-applikazzjoni tal-liġi tal-UE mill-Istati Membri. Anki jekk, f'dan il-każ, il-Kummissjoni bdiet tinvestiga l-kwistjoni qabel ma l-ilmentatur ikkuntattja, huwa ċar li l-ilmentatur kien ta' għajjnuna kbira lill-Kummissjoni f'termini ta' għoti ta' informazzjoni [11]. Il-fatt li l-għbir ta' informazzjoni wera li kien ta' sfida f'dan il-każ ifisser li l-ilmentatur, u organizzazzjonijiet tas-soċjetà civili oħra, kellhom rwol partikolarment importanti.

19. Ir-rwol tal-Ombudsman f'dan il-qasam jestendi għat-trattament amministrattiv u proċedurali ta' każijiet ta' ksur mill-Kummissjoni, inkluż fir-rigward taż-żmien meħud u r-raġunijiet mogħtija għal kwalunkwe dewmien. B'mod ġenerali, l-Ombudsman isib amministrazzjoni ħażina f'dan il-kuntest biss jekk iż-żmien li l-Kummissjoni tkun ħadet biex tittratta l-kwistjoni jiġi estiż bla bżonn bħala riżultat ta' negligenza mill-Kummissjoni jew posponimenti bla bażi. [12]

20. Il-Kummissjoni essenzjalment argumentat li kien iġġustifikat li tiegħu sitt (issa seba') snin biex tittratta l-każ minħabba li hija partikolarment kumplessa, kemm minn perspettiva legali kif ukoll minn dik fattwali.

21. L-Ombudsman jirrikonoxxi l-komplessità ta' dan il-każ u l-isforzi tal-Kummissjoni biex tikseb l-evidenza meħtieġa biex tiddetermina jekk il-liġi tal-UE hijiex qed tinkiser. Hija żammet kuntatt regolari mal-awtoritajiet Taljani u ssorveljat is-sitwazzjoni tan-nies Romani fuq il-post, b'segwitu għal diversi żviluppi fl-Italja u filwaqt li aġixxiet fuq l-informazzjoni li waslet mingħand il-partijiet ikkonċernati rilevanti u l-OSĊ. L-Ombudsman japprezza wkoll li aktar milli tagħlaq il-każ meta l-liġi Taljana rilevanti ġiet annullata, il-Kummissjoni għażlet li tkompli bl-investigazzjoni tagħha.

22. Wara li spezzjona l-fajl kbir ħafna tal-Kummissjoni f'dan il-każ, l-Ombudsman la identifika negligenza u lanqas posponimenti bla bażi. Minflok ma bdiet proċeduri formali ta' ksur jew tagħlaq il-każ [13], il-Kummissjoni għażlet li tkompli bl-investigazzjoni tagħha billi tkompli tissorvelja s-sitwazzjoni (ara l-paragrafu 12 hawn fuq). Mhuwiex f'idejn l-Ombudsman li jissekonda raden lill-Kummissjoni meta tiddeċiedi li tipproċedi b'dan il-mod. Min-naħa tiegħu, l-ilmentatur jilqa' l-pjan tal-Kummissjoni li tiġbor aktar informazzjoni aġġornata, filwaqt li jargumenta li hija meħtieġa azzjoni rapida.

23. Dak li huwa importanti, fl-aħħar mill-aħħar, huwa li l-azzjoni magħżula mill-Kummissjoni hija l-aktar effettiva biex tiżgura li l-liġi tal-UE tiġi rispettata. Il-fatt li dan il-każ jikkonċerna ksur serju possibbli tad-drittijiet fundamentali ta' minoranza etnika fi Stat Membru tal-UE jagħmilha partikolarment importanti li l-Kummissjoni tiegħu azzjoni u tidher li tiegħu azzjoni. Is-seba' snin li l-Kummissjoni kienet attiva fil-każ jikkorrispondu għat-tfulija bikrija kollha ta' xi ħadd li jista' jsib ruħu fit-tip ta' sitwazzjoni deskritta mill-ilmentatur, li fil-fatt tirriżulta fi "*ħsara irreparabbli*" kif deskritt hawn fuq. L-allegazzjoni tal-ilmentatur li s-sitwazzjoni fl-Italja ma tji bitx għalhekk tagħti lok għal tħassib ġenwin.

24. Fuq din il-baži, filwaqt li l-Ombudsman ma sab l-ebda amministrazzjoni ħażina f'termini tat-trattament amministrattiv u proċedurali tal-każ, hija tistieden lill-Kummissjoni, bħala kwistjoni ta' urġenza, tfittex li tiffinalizza l-gbir ta' informazzjoni tagħha u tikkunsidra l-għażliet kollha għad-dispożizzjoni tagħha. Għal dan l-għan, l-Ombudsman jitlob lill-Kummissjoni tinformaha, fi żmien tliet xhur, dwar kwalunkwe azzjoni ulterjuri li ħadet dwar il-każ ta' ksur.

Konklużjoni

Abbaži tal-investigazzjoni, l-Ombudsman jagħlaq dan il-każ bil-konklużjoni li ġejja:

Filwaqt li l-Ombudsman ma sab l-ebda amministrazzjoni ħażina f'dan il-każ, hija titlob li l-Kummissjoni tinformaha, fi żmien tliet xhur mid-data ta' din id-deċiżjoni, dwar kwalunkwe azzjoni ulterjuri meħuda dwar il-każ ta' ksur.

Il-imentatur u l-Kummissjoni Ewropea se jiġu infurmati b'din id-deċiżjoni .

Emily O'Reilly

l-Ombudsman Ewropew

Strasburgu, 13/09/2019

[1] Il-Kummissjoni ma rreġistratx dan il-kuntatt bħala lment ta' ksur uffiċjali.

[2] Id-Direttiva tal-Kunsill 2000/43/KE tad-29 ta' Ġunju 2000 li timplimenta l-prinċipju ta' trattament ugwali bejn il-persuni irrispettivament mill-origini tar-razza jew l-etniċità: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32000L0043> [Link]. B'mod partikolari, l-imentatur irrefera għall-Artikolu 2, li jiddefinixxi l-kunċett ta' diskriminazzjoni, u l-Artikolu 3(1)(h) dwar l-aċċess għal u l-provvista ta' merkanzija u servizzi li huma disponibbli għall-pubbliku, inkluż l-akkomodazzjoni.

[3] "EU Pilot" huwa djalogu informali bejn il-Kummissjoni u l-Istat Membru kkonċernat li jista' jseħh qabel it-tnedija ta' proċedura formali ta' ksur. Aktar informazzjoni dwar l-EU Pilot hija disponibbli fuq: http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_governance_tool/eu_pilot/index_en.htm [Link]

[4] Fil-kuntest tal-Qafas tal-UE għall-Istrateġija Nazzjonali għall-Integrazzjoni tar-Rom, kull Stat Membru tal-UE għandu jfassal strateġija nazzjonali ta' integrazzjoni u jaħtar "punt ta' kuntatt nazzjonali għar-Rom" li jkun responsabbli għall-istrateġija:

<https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/roma-and-eu/roma-integration>
[Link]. FI-Italja, dan il-punt ta' kuntatt huwa l-uffiċċju nazzjonali kontra d-diskriminazzjoni razzjali:

<https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/roma-and-eu/roma-integration>
[Link].

[5] Billi ma kinitx sodisfatta bid-djalogu tagħha mal-awtoritajiet Taljani taħt l-EU Pilot, il-Kummissjoni kienet ittrasferiet il-każ fil-bażi tad-data tagħha dwar il-ksur. Il-każ ingħata n-numru ta' referenza NIF 2016/2001.

[6] Skont il-ġurisprudenza tal-UE, il-Kummissjoni għandha tiġbor provi biex turi li Stat Membru jkun qed jonqos milli jwettaq l-obbligi tiegħu skont id-dritt tal-Unjoni.

[7] Id-Digriet Nomad, li kien jipprevedi l-iżgumbramenti mill-kampijiet tar-Rom, gie ddikjarat illegali mill-Qorti tal-Kassazzjoni Taljana.

[8] Biex isostni l-argument tiegħu, l-ilmentatur irrefera għal 24 dokument disponibbli fuq is-sit web tiegħu.

[9] Il-punt 8 tal-Anness tal-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni 2017/C 18/02 "Id-dritt tal- UE: *Riżultati aħjar permezz ta' applikazzjoni aħjar*".

[10] Amnesty International: *Il- Italja: Il-Kumitat tal-Kunsill tal-Ewropa jieħu passi importanti biex jipproteġi lir-Rom mill-iżgumbramenti furzati*, disponibbli fuq:

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/07/italy-council-of-europe-committee-takes-important-steps-to-protect-rom/>
[Link]

Deċiżjoni tal-Kumitat Ewropew tad-Drittijiet Soċjali dwar l-ammissibilità u dwar miżuri immedjati dwar l-ilment 178/2019 *Amnesty International vs l-Italja* , 4 ta' Lulju 2019, disponibbli fuq: <http://hudoc.esc.coe.int/eng?i=cc-178-2019-dadmissandimmed-en> [Link]

[11] FI-inkjesta fuq inizjattiva proprja tagħha OI/5/2016/AB, l-Ombudsman laqgħet il-fatt li l-Kummissjoni tagħti l-istatus ta' ilmentatur lil individwi jew organizzazzjonijiet li jressqu lment dwar każ li l-Kummissjoni diġà qed tinvestiga. Il-Kummissjoni żiedet li d-dispożizzjonijiet amministrattivi dwar ir-relazzjonijiet mal-ilmentaturi, kif stabbiliti fl-Anness tal-Komunikazzjoni tagħha dwar il-kwistjoni, japplikaw. Ara l-paragrafu 24 tad-Deċiżjoni tal-Ombudsman f'OI/5/2016/AB disponibbli fuq: <https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/83646>

[12] Ara pereżempju l-każijiet: 706/2007/BEH, 230/2011/EIS, 731/2012/JN u 425/2017/ANA.

[13] Jekk jogħġbok ara n-nota ta' qiegħ il-paġna nru 9 ta' hawn fuq għar-referenza għall-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar kif tittratta l-ilmenti ta' ksur.